บทที่ 1
บทนำ

1.1 บทนำ

พืชตระกูลส้ม (*Citrus* spp.) เป็นไม้ผลที่สำคัญชนิดหนึ่งที่มูลนิธิโครงการหลวงวิจัยและพัฒนาเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรบนพื้นที่สูงปลูกเป็นอาชีพ โดยเน้นพันธุ์ที่แตกต่างจากพื้นราบและให้ผลผลิตได้ดีบนพื้นที่สูงภายใต้การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน ได้แก่ คัมควัท เกรพฟรุ้ท และเลมอน ในปี พ.ศ. 2559, 2560 และ 2561 มีปริมาณผลผลิตของพืชตระกูลส้มจำหน่ายผ่านฝ่ายตลาดของมูลนิธิโครงการหลวง จำนวน 15.18, 17.45 และ 15.02 ตัน ตามลำดับ คิดเป็นมูลค่าผลผลิต เท่ากับ 628,672 บาท 699,729 บาทและ 542,480 บาท ตามลำดับ (งานพัฒนาและส่งเสริมไม้ผล มูลนิธิโครงการหลวง, 2561)

สำหรับเลมอนเป็นพืชที่เจริญเติบโตได้เร็ว ออกดอกติดผลได้ง่าย และไม่มีปัญหาเรื่องความเสียหายจากการขนส่งซึ่งเหมาะสมในการปลูกบนพื้นที่สูง จึงมีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกในพื้นที่ของมูลนิธิโครงการหลวง จำนวน 6 แห่ง ซึ่งตลาดมีความต้องการผลผลิตเลมอน ประมาณ 500 กิโลกรัมต่อสัปดาห์หรือประมาณ 25 ตันต่อปี แต่พบว่าปริมาณผลผลิตที่ผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด โดยในปี พ.ศ. 2559, 2560 และ 2561 มีปริมาณผลผลิตเลมอนที่ส่งผ่านฝ่ายตลาดของมูลนิธิโครงการหลวง จำนวน 2.01 3.84 และ 3.61 ตัน ตามลำดับ คิดเป็นมูลค่าผลผลิต เท่ากับ 120,109 บาท 221,400 บาท และ 200,034 บาท ตามลำดับ โดยพบว่า ผลผลิตร้อยละ 40 พบปัญหาผิวผลลายจากแมลงศัตรูพืชรบกวน ได้แก่ เพลี้ยไฟ และไร ทำให้ไม่ได้มาตรฐานตามชั้นคุณภาพ และเกษตรกรไม่สามารถจำหน่ายผลผลิตในส่วนนั้นได้ ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาการแปรรูปผลิตผลเลมอนเพื่อรองรับผลผลิตที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามชั้นคุณภาพและเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลิตผล ตลอดจนสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรบนพื้นที่สูงได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและพัฒนาการแปรรูปผลิตผลเลมอนเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีโอกาสทางการตลาด

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1) สำรวจ รวบรวมผลิตภัณฑ์แปรรูปจากพืชตระกูลส้มที่มีจำหน่ายในตลาดปัจจุบัน
2) ศึกษาและพัฒนาวิธีการแปรรูปผลิตผลเลมอนจากพื้นที่ส่งเสริมของมูลนิธิโครงการหลวงเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่างๆ
3) ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเลมอน
4) ศึกษาต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเลมอนและความคุ้มค่าในการผลิตเชิงพาณิชย์